RIEC-LIEC

Landelijk Informatie
en Expertise Centrum

Postbus 20301
2500 EH Den Haag
[redacted]
www.liec.nl

Ons kenmerk
[redacted]

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de Minister van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum 24 februari 2020
Betreft Reactie consultatie wijziging tweede tranche Wet Bibob

Hooggeachte heer Grapperhaus,

Op 19 december 2019 heb ik kennisgenomen van uw openbare internetconsultatie omtrent uw voorstel tot de tweede tranche van wijziging van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob). Middels dit schrijven breng ik u, mede namens de hoofden RIEC, op de hoogte van de reactie van de Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC's) en het Landelijk Informatie en Expertise Centrum (LIEC).

De tien RIEC's en het LIEC begeleiden en ondersteunen de deelnemende partners, om zich gezamenlijk hard te maken voor de bestrijding van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. De RIEC's en het LIEC verbinden informatie, expertise en krachten van verschillende overheidsinstanties. Een van de taken van de RIEC's betreft het adviseren van bestuursorganen bij de toepassing van de Wet Bibob.

De Wet Bibob is een onmisbaar instrument voor bestuursorganen om de eigen integriteit te beschermen en daarmee ook in de strijd tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Om die reden is het van belang dat de Wet Bibob een effectief instrument blijft om te kunnen worden ingezet door bestuursorganen. Wij zijn daarom blij met voorliggend conceptwetsvoorstel.

De G4 en B5 gemeenten hebben gezamenlijk een uitgebreide inhoudelijke reactie aan u doen toekomen op de door u voorgestelde wijzigingen. De RIEC's en het LIEC willen zich middels dit schrijven achter de volgende punten uit die reactie scharen, waarvan RIEC's in de praktijk zien dat bestuursorganen (en RIEC's zelf) deze als knelpunt ervaren. Daarnaast hebben de RIEC's en het LIEC nog wensen in aanvulling op de G4 en B5 reactie opgenomen in deze consultatie. Deze zijn te lezen in paragraaf 6 van deze reactie.

1. Informatie over alle Bibob-relaties

De RIEC's en het LIEC onderschrijven de wens van de G4 en B5 gemeenten voor bestuursorganen om het mogelijk te maken dat ten aanzien van iedere informatiebron alle Bibob-relaties kunnen worden bevraagd. In de voorgenomen wetswijziging is dit niet voor iedere informatiebron het geval. Indien dit wel zo is, leidt dit tot een verbeterde informatiepositie voor het bestuursorgaan en dus een

hogere kwaliteit van de adviezen over de mate van het gevaar. Daarbij is het verwachtte neveneffect dat bestuursorganen hierdoor het Landelijk Bureau Bibob (hierna: LBB) minder om advies hoeven te vragen, wat gunstig is voor de werkvoorraad van het LBB.

2. Uitbreiding opvragen fiscale gegevens

De RIEC's en het LIEC onderschrijven de wens van de G4 en B5 aangaande de mogelijkheid voor bestuursorganen om ook 'zachte' fiscale informatie over alle Bibob-relaties te ontvangen, evenals een tipfunctie voor de Belastingdienst.
De informatie over alle relaties is noodzakelijk om te kunnen bepalen of financiering uit legale bronnen afkomstig zijn. 'Zachte' informatie, zoals een boekenonderzoek, verzuimboetes, inkomensgegevens en geconstateerde overtredingen waar nog geen boete voor op is gelegd, stelt bestuursorganen in staat om een volledig integriteitsbeeld te krijgen. In het huidige voorstel blijven betrokkenen van geconstateerde overtredingen waar nog geen boete voor is opgelegd, buiten beeld van het bestuursorgaan. Tot slot sluiten we aan bij de wens van de G4 en de B5 voor een tipfunctie van de Belastingdienst, wat leidt tot een verbeterde informatiepositie van bestuursorganen.

3. Uitbreiding opvragen politie gegevens

De RIEC's en het LIEC sluiten zich aan bij de oproep van de G4 en B5 om politiegegevens over derden op te kunnen vragen. Met de voorgestelde wetgeving kan een betrokkene een katvanger/derde inzetten waardoor de *de facto* betrokkene buiten beschouwing blijft. Bestuursorganen kunnen op deze manier niet-integere partijen onbewust faciliteren. De kwaliteit van de motivering van bestuursorganen zal door de verbeterde informatiepositie toenemen.

4a. Kettingbeding onder reikwijdte van de Wet Bibob

De RIEC's en het LIEC onderschrijven de wens van de G4 en B5 om het kettingbeding onder de reikwijdte van de Wet Bibob te laten vallen. Het risico bestaat dat een gemeentelijk pand via een stroman in handen van een malafide eigenaar komt; dit tast alsnog de integriteit van het bestuursorgaan aan en is daarmee in strijd met de intenties van de Wet Bibob.

4b. Overige privaatrechtelijke toestemmingsvereisten onder de Wet Bibob laten vallen en toelichting over toestemmingsvereisten in Memorie van Toelichting

De RIEC's en het LIEC onderschrijven de wens van de G4 en B5 om naast het kettingbeding meer overeenkomsten waarbij sprake is van toestemmingsvereisten in de vastgoedwereld, onder de reikwijdte van de Wet Bibob te laten vallen, zodat de overheid in bijvoorbeeld het geval van onderhuur niet meewerkt aan het verlenen van toestemming aan niet-integere derden. Indien dit niet mogelijk blijkt is het verzoek om in de Memorie van Toelichting te verduidelijken en nader toe te lichten welke toestemmingsvereisten momenteel wel, en welke niet onder de werking van de Wet Bibob vallen.

5. Aanpassing ministeriële regeling (Regeling Bibob –formulieren) t.b.v. de wetswijziging

De RIEC's en het LIEC onderschrijven de wens van de G4 en B5 om de ministeriele regeling 'Regeling Bibob-formulieren', aan te passen aan de tweede tranche. Voor een gedegen onderzoek naar de wijze van financiering en het hebben van zicht op de directe en indirecte vermogensverschaffers, teneinde de aard, omvang en herkomst hiervan te kunnen onderzoeken, is het van belang dat bestuursorganen mogelijkheden hebben om hierover vragen op te nemen in het Bibob-formulier.

De RIEC's en het LIEC denken graag mee in de aanpassing van de Regeling Bibob-formulieren.

6. Aanvullende wensen RIEC-LIEC bestel

Naast de wensen van de G4 en B5 heeft het RIEC/LIEC bestel nog aanvullende wensen.

6.1. Wijziging artikel 7 Wet Bibob

De RIEC's en het LIEC zien graag dat in artikel 7 lid 1 van de Wet Bibob de woorden 'inrichting of bedrijf' komen te vervallen. Er zijn namelijk ook een aantal gemeentelijke vergunningen die niet zien op een inrichting of bedrijf als bedoeld in de Wet Bibob maar waarvan het wel wenselijk is dat deze onder de reikwijdte van de wet vallen. Denk bijvoorbeeld aan vergunningen die verplicht zijn gesteld aan particuliere kamerverhuur, evenementen en ligplaatsen.

6.2. Toevoegen informatieleveranciers aan het LBB (artikel 27 Wet Bibob)

De RIEC's en het LIEC graag dat een aantal informatieleveranciers worden toegevoegd als informatieleveranciers aan het LBB in de zin van artikel 27 van de Wet Bibob.

- De Autoriteit Financiële Markten (AFM). Deze kan boetes opleggen aan rechtspersonen wanneer deze niet voldoen aan de wet- en regelgeving op financiële markten. De praktijk leert dat betrokkenen middels bepaalde vormen van beleggingen en crowdfunding malafide zijn gebleken vanwege witwasconstructies. De informatie van het AFM achten wij in dit kader noodzakelijk om een gedegen beoordeling te maken over de integriteit van de aanvrager.
- De Rijksdienst Voor Ondernemen (RVO).Deze verstrekt namens het Rijk een groot aantal (duurzaamheids) subsidies. De RVO kan de Wet Bibob toepassen, maar de uitkomsten hiervan zijn nog niet beschikbaar voor het LBB. De uitkomsten hiervan achten wij van belang om de integriteit van een subsidieaanvrager vast te stellen.
- De volgende partijen inzake zorgfraude: het Informatieknooppunt Zorg (IKZ), de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Nationale Zorgautoriteit, de Zorgkantoren,[1] Zorgverzekeraars en het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Na de wetswijziging van de eerste tranche kunnen aanbestedingen in de zorg getoetst worden aan de Wet Bibob. Al deze partijen kunnen beschikken over essentiële informatie inzake zorgfraude in het kader van de Wet Langdurige Zorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en de Zorgverzekeringswet. De informatie van genoemde partijen is van belang om de integriteit van een zorgaanbieder te kunnen vaststellen.

Daarnaast is in de wet in artikel 27, eerste lid, onder g de gemeente aangewezen als informatieleverancier, maar alleen als het gaat om de uitvoering van enkele wetten. Om ook informatie inzake zorgfraude te kunnen delen, is het van belang dat hierbij ook de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet worden opgenomen.

6.3. Opleggen vergunningvoorschriften bij een (positief) afgeronde Bibob-toets

Ingevolge artikel 3, zevende lid van de Wet Bibob kunnen alleen voorschriften aan een vergunning verbonden worden bij de aanname van een (bepaalde mate van) gevaar. Echter, het kan ook nodig zijn dat in het geval dat er in eerste instantie

[1] Er zijn 31 Zorgkantoren in Nederland, zij voeren een deel van de langdurige zorg uit.

geen sprake blijkt van enig gevaar het toch wenselijk is om aan de beschikking bepaalde voorschriften te kunnen verbinden. Denk aan het voorschrift aan betrokkene om een latere wijziging in de financiering of de bedrijfsstructuur door te geven De RIEC's en het LIEC zien graag dat er een mogelijkheid komt om dergelijke voorschriften te kunnen opleggen.

6.4. Vastgoeddeelnemingen

Een bestuursorgaan heeft geen mogelijkheid om de Wet Bibob toe te passen, wanneer een Naamloze Vennootschap waarvan datzelfde bestuursorgaan deel uitmaakt, een vastgoedtransactie aangaat met een derde partij. Dit is een onwenselijke situatie, zeker als er signalen zijn over de derde partij. Om criminele activiteiten zoals witwassen en vastgoedfraude te voorkomen is de Wet Bibob een belangrijk instrument. En dient zo optimaal mogelijk te kunnen worden ingezet. Daarom dient ook deze derde deelnemende partij aan een Bibob-toets te kunnen worden onderworpen.

6.5. Update van Handboek Wet Bibob naar aanleiding van wetswijziging

De RIEC's en het LIEC zien graag dat het ministerie van JenV het handboek Wet Bibob aanpast aan de hand van de wetswijzigingen van de eerste en tweede tranche. Dit is noodzakelijk voor een adequate ondersteuning van bestuursorganen. Het LIEC en de RIEC's denken hier graag in mee.

De RIEC's en het LIEC zijn graag bereid om bovenstaande punten nader toe te lichten en een bijdrage te leveren aan de aanpassing van de Wet Bibob.

[redacted]
Hoofd Landelijk Informatie en Expertise Centrum